

λον ἔφερε, μετὰ τοῦ ἔτους 1821, ἂν ἡ μνήμη δὲν μὲ λαθάνῃ, καὶ Φοῖνιξ ἔπωνομάσθη. Τὸ 1821 λοιπόν, ἐν τε τῇ σφραγίδι καὶ τῷ νομίσματι, δὲν ἐδήλου τὴν ἐποχὴν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι τὴν ἐποχὴν ὅτε ἐκήρυξε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι μία τῶν μεγάλων κατὰ τοῦ Κυβερνήτου μεψιμοιριῶν ὑπῆρξε καὶ αὕτη, ὅτι ἀντικατέστησε τὸ ἔθνικόν τῆς Ἀθηνᾶς σύμβολον διὰ τοῦ μυθολογομένου Φοίνικος, ὡς ἂν ἤθελε, κατὰ τοὺς κατηγοροῦς του, νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν μυθολογικὴν, ἥτοι μοιραίαν καὶ τυχαίαν, κυρίως δὲ καταγωγῆς ἀποκρύφου καὶ ἀγνώστου, καὶ οὐχὶ ἔργον ἐσκεμμένον, μελετηθὲν ἐν τῇ συνειδήσει τῆς ὀλομελείας τοῦ ἔθνους, καὶ ἐκτελεσθὲν δι' ἠρωικῆς ἀποφάσεως. Καὶ ὅμως, ὁ ἱστορικὸς Τρικούπης, ἐν τῇ Ἑλληνικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ, προομιάζεται διὰ τοῦ Γουλιέλμου Τέλλ, οὗ ὁ βίος ἔχει πολλὰ τὰ μυθώδη. Τοῦτο λέγων, οὐδόλως συμφωνῶ μετὰ τοῦ Τρικούπη ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἔχει τι τὸ παράλληλον, ὡς πρὸς τὰς αἰτίας μάλιστα, μὲ τὴν ἑλβετικὴν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ἀποδέχομαι ὅτι ὁ πρακτικώτατος ἑλληνικὸς νοῦς τοῦ Κυβερνήτου προέθετο, διὰ τοῦ συμβόλου τοῦ Φοίνικος, νὰ χαρακτηρίσῃ μυθικὴν τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Ἐπειτα, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ μυθικὴ εἶναι, καὶ εἰς τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν μῦθος ἀνήκει καὶ αὕτη, ὡς καὶ ὁ Φοῖνιξ!

Ἄλλὰ πόθεν ἡ τοῦ Κυβερνήτου κλίσις πρὸς τὸ σύμβολον τοῦ Φοίνικος;

Σημειῶ ἐνταῦθα τὴν ἐν τινι βιβλιοκρισίᾳ ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Θεάτρου τοῦ κ. Σάθα ἐξηγηθεῖσαν ἐσχάτως περὶ τούτου εἰκασίαν μου, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐρεῦνης ἂν ἤρμοζεν, ἐν τῇ δημοσίᾳ ἑλληνικῇ σφραγίδι, μᾶλλον ἢ Ἀθηνᾶ, ἢ ὁ Φοῖνιξ.

Ὡς γνωρίζομεν, καὶ ὁ κ. Σάθας ἐπίσης ἀναφέρει, κατὰ τὸν ΙΣ' καὶ ΙΖ' αἰῶνα πολλοὶ τῶν ἑλληνοπαίδων, ἰδίως δὲ κρήτες καὶ ἐπτανήσιοι, ἐξεπαιδεύθησαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Παταύτου. Οἱ ἑλληνοπαῖδες οὗτοι, κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα, καὶ μάλιστα οἱ κρήτες, καὶ πολλὰ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον καὶ ἐσκέποντο, καὶ πολλὰ ἔγραφον καὶ ἐδημοσίεον, ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς πατρίδος ἀπὸ πάσης ξενικῆς δουλείας. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὑπῆρξε καὶ Πάνδημός τις, νεανίας κρῆς δαιμόνιος ὅστις, πρὸς τοὺς ἄλλοις, καὶ ποιημάτων ἰταλιστῆ ἔγραψεν ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν δεινῶν τῶν ξενικῶν ἐπιδρομῶν καὶ τῆς τελείας ἀπὸ τοὺς τυράννους τῆς ἐλευθερώσεως. Ἐν τῷ ποιηματικῷ τούτῳ, ὑπάρχουσι στίχοι ἀπαράμιλλοι, στίχοι ἄξιοι τοῦ καλάμου τοῦ Πολιτιανοῦ, τοῦ Παρίνη καὶ τοῦ Λεοπάρδη. Ὁ δεκαοκταέτης εὗτος νέος καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἐλλήνων συμμαθητῶν του, πάντοτε παθαινόμενοι, ἐν τῇ ξενίᾳ γῆ, περὶ τῆς τύχης τῆς πατρίδος, ἀπεφάσιον νὰ

ἔχουσι διαρκῆς τις σύμβολον παρηγορίας ὑπὸ τὰς ὄψεις των, ἐμφαῖνον τὴν ἐθνικὴν ἀναγέννησιν. Ὡς τοιοῦτον δὲ σύμβολον ἐξελέξαντο τὸν Φοῖνικα, μετὰ σταυροῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἀπαρραλλάκτως ὡς φαίνεται ἐν τε τῇ δημοσιευθείσῃ ταχυδρομικῇ σφραγίδι καὶ ἐν τοῖς νομίσμασι τοῦ Κυβερνήτου, ἐχάραξαν δὲ τὸ σύμβολον αὐτὸ ἐπὶ τὰς ἰδιαίτερας αὐτῶν σφραγίδας. Ἐκτοτε, καὶ εἰς πολλὰ τῶν ἐν Ἑνετίᾳ τυπωθέντων ἑλληνικῶν βιβλίων ἀπετυπώθη ὁ Φοῖνιξ, ἐν τῇ προμετωπίδι αὐτῶν, παρέμεινε δὲ παρὰ τοῖς κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα Ἕλλησι, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Παταύτου ἐκπαιδευμένοις, ἢ ἀνάμνησις αὕτη ὡς ἱερά, καθὸ προοιωνίζουσα τὴν τοῦ ἔθνους ἀνάστασιν. Εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Παταύτου ἐξεπαιδεύθη κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ ὁ Κυβερνήτης, ὅστις βεβαίως θὰ ἐγνωρίζε τὰ τοῦ Πανδήμου καὶ τῶν λοιπῶν ἑλληνοπαίδων τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος, ἐντεῦθεν δὲ, νομίζω, ἢ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας ἐντύπωσις ἐπέδρα ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτε εἶδε τὴν πατρίδα ἐλευθέραν, καλοῦσαν δὲ αὐτὸν ὅπως τὴν κυβερνήσῃ. Ἐν τῇ ἰσχυρᾷ τοῦ Κυβερνήτου διανοίᾳ, ἢ τοῦ Φοίνικος παράστασις, μετὰ σταυροῦ μάλιστα, ἐξεικόνιζεν ἴσως πρακτικώτερον καὶ ἐμφαντικώτερον τὴν τῆς Ἑλλάδος ἀναγέννησιν, ἱκανοποιεῖ δὲ καὶ τὰς βαθεῖας αὐτοῦ θρησκευτικὰς πεποιθήσεις.

Γ. Δ.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

Ὁ περιφανὴς ἀμερικανὸς ἱστοριογράφος Πάρκμαν ἐξέδωκεν ἐν Βερολίῳ διδασκτικωτάτην διατριβὴν, ἐν ἣ ὑπάρχουσι ἀποτεταμιευμένα πολλὰ καὶ παντοῖα ἐπιχειρήματα πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι «ἡ γάγγραινα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἶναι ἡ καθολικὴ ψηφοφορία». Αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ, καὶ ὑπερβολικαὶ ἂν ὑποθεθῶσιν, εἶναι ἀξιαφῆγητοι, διότι ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τινὰ τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Ἡ καθολικὴ ψηφοφορία τότε μόνον ἐπιτυγχάνει ἀληθῶς καὶ εἶναι ἀσπαστῆ, δόποταν ἡ βελτίων μερὶς τοῦ ἔθνους ὑπερισχῆ τῆς φαυλοτέρας. Ἐφ' ὅσον ἤμως πολλαπλασιάζεται μὲν ἡ τῶν κατοίκων πληθὺς, συναξάνεται δὲ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ τρυφή, ἐπὶ τοσοῦτον ἐλαττοῦται ἡ ἠθικὴ δύναμις, ἢν τέως οἱ ἀγαθοὶ ἐξήσκουν ἐπὶ τοὺς ὑποδεστέρους. Ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις καὶ ὁ ὑψηλὸς πολιτισμὸς δὲν προσιβάουσι τὴν πολυτεκνίαν· αἱ τάξεις τῶν ἀμαθῶν ἐπομένως αὐξάνονται καὶ πληθύνονται ταχύτερον ἢ αἱ τῶν ἐπιτηδείων νὰ ἄρχωσι. Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν αἱ κῶμαι καὶ αἱ κωμοπόλεις τῆς Ἀμερικῆς ἠδύναντο κάλλιστα καὶ τιμιώτατα νὰ διοικηθῶσι διὰ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας· ἀφ' ὅτου ὅμως κατέστησαν πόλεις μεγάλαι καὶ πολυάνθρωποι μετὰ κολοσσαίων ἐργοστασίων, ἀφ' ὅτου οἱ κάτοικοι διαφθαρέντες καλοῦσιν ἐ-

λευθερίαν τὴν ἀκολασίαν, πολιτικὴν δὲ ἐνέργειαν τὴν ληστείαν, φέρονται δὲ καὶ ἄγονται ὑπὸ ἀγυροτῶν καὶ δημοκόπων, ἢ καθολικὴ ψηφοφορία ἀπεδείχθη πάσης κακίας μητρόπολις καὶ λύμη ἀληθῆς τοῦ πολιτικοῦ σώματος. Ὄταν ὁ πολίτης ἀδυνατῇ νὰ διακρίνῃ τὸν τίμιον ὑποψήφιον ἀπὸ τοῦ ἀτίμου, ὅταν μὴ καταλαμβάνῃ ὅτι τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον συνδέεται ἀδιασπᾶστος τῷ κοινῷ συμφέροντι, ἦναι δὲ ἔτοιμος νὰ πωλήσῃ ἀντὶ 2 ἢ 3 ταλήρων τὴν ψῆφόν του εἰς εὐφραδῆ κακοῦργον· ὁπότεν χειροκροτῇ εἰς τὰς φλυαρίας νέων Κλεόνων, ἀποστρέφῃ δὲ τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς τιμιότητος, ὁ δὲ λαὸς τοῦ κράτους εἶναι ἐγγύς. Μωρὸς, κατὰ τὸν Πάρκμαν, ὁ πισεύων, ὅτι οἱ ἐν Ἀμερικῇ ψηφοφοροῦντες εἶναι ἄνθρωποι ἔχοντες λόγον καὶ θέλησιν ἐλευθέραν. Θεὸν ἓνα μόνον ἔχουσι, τὰ χρήματα, ἀντ' ὧν πωλοῦσιν ἀσυνειδήτως τὸ τιμαλφέστατον τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Ἡ καθολικὴ ψηφοφορία ἀναγκάζει ταῦν τὸν ἄμβωνα, τὸ βῆμα, τὴν δημοσιογραφίαν νὰ κολακεύσῃ τὰς κακίας τοῦ συρφετοῦ, νὰ καταπατῶσι πᾶν αἶσθημα ἠθικόν, νὰ θωπεύσῃ καὶ σαίνωσι τυχοδιώκτας, κλέπτας καὶ ληστές, τὸ δὲ χειρίστον ἐμποδίζει τὴν νομοθεσίαν νὰ τιμωρῇ τὰ ἀδικήματα. Δὲν ἀληθεύει, ὅτι ἡ παιδεία καὶ ὁ φωτισμὸς διορθοῦσι τὸν κακὸν ψηφοφόρον· οὐδαμῶς ἀρκεῖ ἡ ἐκμάθησις τῆς γραφῆς, τῆς ἀναγνώσεως καὶ τοῦ ἀριθμεῖν, ὅταν ἀπῆ ἢ τοῦ ἤθους κοσμιότητος καὶ εὐπρέπεια καὶ ἡ συνειδήσις τῆς ὑπεροχῆς τοῦ κοινῷ συμφέροντος ἀπὸ τοῦ ἀτομικοῦ. Τὰ ὑψίστα τῆς πολιτείας συμφέροντα ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐξέλεγχιν σωματείων καὶ δημοτικῶν συμβουλίων, προελθόντων ἐκ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, ἐκ τῆς ὑποστάθμης τῆς κοινωνίας, διότι καὶ ἱερεῖς καὶ διδάσκαλοι συμπαρεσῶθησαν ὑπὸ τοῦ χειμάρρου τῆς διαφθορᾶς. Μόνον ἐν ταῖς ὑπερτάταις σφαίραις τοῦ πολιτικοῦ βίου ὑπάρχει τιμιότης· ὁ εἰς τὰ ἄλλα σωματεῖα εἰσερχόμενος δυσχερῶς ἀνύθῃ ἢ ἡδύνατο νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι τίμιος. Οὕτω δὲ ἔχόντων τῶν πραγμάτων «ἡ θέσις τῆς τιμῆς εἶναι ἢ ἀπὸ τῶν πολιτικῶν ἀποχῆ, ἢ τοῖς ἰδιωτικῶς βίος». Ἐν ταῖς πόλεσιν αἱ ἐπικινδυνόταται τάξεις εἶναι πολυπληθέστεραι καὶ ἰσχυρότεραι· δὲν ἀνέχονται τοὺς καλλιτέρους των, προτιμῶσι τοὺς ὁμοίους, ἀπαρτίζουσι δὲ ἔνοπλον καὶ συντεταγμένην βαρβαρότητα, προωρισμένην πάντα νὰ καταστρέψῃ. Ὅπου λείψανον, ἐκεῖ καὶ κόρακες. Οἱ ἐπιμελεῖς φορολογοῦνται ἕνα τρέφωσι καὶ παχύνωσι τοὺς ἀργούς. Χορηγοῦνται ἀξιώματα ἵνα παρατείνωνται αἱ καταχρήσεις καὶ διατηρῶνται ἐν τῇ ἐξουσίᾳ οἱ φαυλεπίφαυλοι. Τῶν ὀλίγων ἐναρτέων ἢ φωνῆ πνίγεται ἐν τοῖς συμβουλίοις τῶν κακῶν. Ἡ θεωρία τῶν ἀναφαιρέτων τῆς ἀνθρωπότητος δικαιωμάτων κατέστη αἰσχύνῃ τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ὁ

Κ. Πάρκμαν ἀφηγεῖται διὰ μακρῶν τὰς γνωστάς ἀπεργίας καὶ ἐπαναστάσεις τῶν ἐργατῶν ἐν τοῖς μηχανοποιείοις καὶ τοῖς σιδηροδρόμοις, ἃς ὑπολαμβάνει ἔμμεσον ἐπακολούθημα τῆς γενικῆς ψηφοφορίας, καὶ ἐξ ὧν, λέγει, χιλιάδες ἀνδρῶν ἐφρονεύθησαν, χιλιάδες ἑκατομμυρίων χρημάτων κατεστράφησαν, ἀπετεφρώθησαν δὲ καὶ τινὰ τῶν πλουσιωτέρων ἐργοστασίων.¹

ΟΓΚΟΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Τὸ ὑπὸ τῶν ὑδάτων κατεχόμενον μέρος τῆς γῆνης σφαίρας ὑπολογίζεται εἰς τρία ἑκατομμύρια ὀκτακοσίας τριάκοντα δύο χιλιάδας καὶ πεντακόσια πενήκοντα ὀκτὼ τετραγωνικὰ μυριαμέτρα. Περιλαμβάνει δὲ ὁ ὕγρὸς οὗτος ὄγκος δύο δισεκατομμύρια καὶ διακόσια πενήκοντα ἑκατομμύρια κυβικῶν μιλίων, καὶ ἡδύνατο ν' ἀποτελέσῃ σφαῖραν ἔχουσαν διάμετρον ἐξήκοντα λευγῶν καὶ βάρος τριῶν πεντακισεκατομμυρίων τόνων. Σημειωτέον δὲ, πρὸς κατανόησιν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, ὅτι τὸ πεντακισεκατομμύριον ἔχει πρὸς τὸ δισεκατομμύριον ὡς λόγον ἔχει τούτο πρὸς τὴν μονάδα, ὅτι δηλαδὴ τὸ πεντακισεκατομμύριον περιλαμβάνει τοσαῦτα δισεκατομμύρια ὅσας τούτο περιλαμβάνει μονάδας. Ὁ ὕγρὸς δὲ οὗτος ὄγκος εἶναι τοιοῦτος περίπου, ὅσος θ' ἀπετελεῖτο ὑπὸ πάντων ὁμοῦ τῆς γῆς τῶν ποταμῶν, ῥεόντων ἀδιαλείπτως ἐπὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας ἐτῶν. **

Γνώμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιού.]

123.

Πάσης ἡδονῆς ἤθελεν εἶσθαι ἐστερημένος ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν οὐδέποτε ἑαυτὸν ἐκολάκευεν.

124.

Καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτῶν οἱ πανουργότατοι τῶν ἀνθρώπων ἐν ὑποκρίσει κατακρίνουσι πᾶν πανούργημα. Πολιτεύονται δὲ οὕτως, ὅπως, μεγάλῃς περιστάσεως δοθείσης, καὶ μεγάλου συμφέροντος προκειμένου, μεταχειρισθῶσιν ὡς ὄπλον τὴν πανουργίαν.

125.

Ἡ συχνὴ τῆς πανουργίας χρῆσις μικρονοίας εἶναι τεκμήριον. Σχεδὸν δὲ πάντοτε ὁ διὰ τῆς πανουργίας κρυπτόμενος ἐντεῦθεν, ἀποκαλύπτειται ἐκεῖθεν.

126.

Ἄδελξιότητος ἀπόδειξις εἶναι ἢ πρὸς τὴν πανουργίαν καὶ τὴν προδοσίαν καταφυγή.

127.

Ὁ κατὰ τὴν πανουργίαν ἑαυτὸν νομίζων ὑπερέχοντα πάντας, βεβαίαν τὴν εἰς τὰς παγίδας αὐτῶν πτώσιν αὐτοῦ παρασκευάζει.